

Kőrösi Zoltán

HÓ*

A futball nem csupán azért a világ legjobban kitalált és legdemokratikusabb labdás játéka, mert teljesen mindegy, hogy két méterre nőttél vagy százhatvan centire, ha tehetséged van, a termetedtől függetlenül jó játékos lehetsz.

A futball nem csak azért jó, mert gólok vannak benne.

Egy jól sikerült testcsel a pálya közepén, egy elegáns becsúszó szerelés a saját tizenhatosod sarkánál, egy éles, jól irányzott beadás a szögletzászlótól, az ötös magasságában, egy jó labdavevétel, egy okos passz, de még egy ügyesen kivitelezett lesre állítás is élvezetes lehet, következőképp a kilencven perc telis-tele van izgalommal és történettel.

Futballozni lehet esőben és verőfényben, csípős hidegben és forróságban, szélben és ködben, latyakban és kopogós sáron, porban és kiszáradt fűcsomókon, parketton és linóleumon, aszfalton és salakon, gyepen és betonon, iszapon és tarlón, homokon és kőzúzalékon, félhomályban és villanyfényben, hajnalban és délidőben, percekig és órákig, hétköznap és ünnepnapon.

Futballozni mindig lehet, legfeljebb nem ugyanannyira élvezetes.

Hóban focizni például a jóhoz képest talán a legkevésbé jó.

Vannak, akik szerint aki hóban focizik, az másfél óra alatt sokkal több bölcsességet érez meg a test és a lélek kettősségéről, az emberi akarat végességéről és a kiszámíthatatlan sorsfordulatokról, mintha ugyanezen idő alatt Marcus Aurelius hátrahagyott írásait lapozgatná.

A futballemlékezet sok híres havas mérkőzést őriz, beleszámítva a száraz fűvön elkezdett és sűrű hóesésben befejezett meccseket éppen úgy, mint a napokig tartó havazás után lekotort pályák mérkőzéseit.

Beszélnek legendák olyan havas meccsekről, amelyen a vendégjátékosok elővigyázatlanul fehér szerelésben futottak ki a pályára, és a második féldő közepére egyszerűen elvesztek a hóban. Egy másik esetben a pályamunkások rossz helyre húzták meg a szorgalmasan tologatott lapátjaikkal a vonalakat, és már csaknem lejátszották az egész meccset, mire kiderült, hogy a játékosok nagyrészt nem is a pályán

* Részlet *Az utolsó meccs (Történetek a titkos magyar focikönyvből)* című, áprilisban megjelenő kötetből.

vannak. Volt olyan havas meccs, nem is egy, ahol a nagy fehérségben nyoma veszett a labdának. Különösebb az az eset, amikor a sűrű havazásban ugyanez történt a kapukkal. Se szeri, se száma azoknak a becsúzóknak, amelyekben a felhevült közönség hógolyókkal terítette le az ellenfél játékosait, s olyanról is tudunk, hogy a kapu felé guruló labdát térítették el ügyes hógolyózók. Egy hózáporban megrendezett mérkőzésen csakis az elmaradt lesállások miatt vették észre, hogy az egyik hóbuckán álldogáló partjelző nem lustaság vagy figyelmetlenség miatt marad le a támadásokról, hanem azért, mert megfagyott.

A havazásos meccsek történetéhez tartozik az a különös találkozó is, amikor a tavalyi kegyetlen télben a Pápa a Paks csapatát fogadta. A meteorológusok napok óta havat ígértek már, de csak a hideg érkezett meg: a pálya minden egyes fűszála olyan keményre fagyott, hogy hallani lehetett a recsegést, amikor a labda pattant.

Kevés néző előtt, érthető visszafogottsággal kezdődött meg a mérkőzés, és amitől mindenki tartott, a tizedik percben előbb csak nagy, lassú pelyhekkkel, majd egyre sűrűsödően esni kezdett a hó.

Nagy játékvezető nem fújta le a meccset, sőt annak ellenére, hogy a hóesés egy pillanatra se szünetelt, a második féldőre is kivezényelte a csapatokat. Noha folyamatos játékról szó se lehetett, úgy tűnt, hogy a rendkívüli helyzethez a paksi alkalmazkodtak jobban, elsősorban a meglepően lelkesen futballozó Tököli révén, aki a hosszan előrevágott labdákat többször is egyéni akciókkal, veszélyesen játszotta meg. A féldő közepétől viszont fordult a kocka: a paksi középpálya hiába rugdalta előre a hosszú indításokat, a pápai hátvédsor valóságos védőfalat vont a tizenhatosa elé, olyan magabiztosan tette a dolgát, hogy Szűcs kapusnak gyakorlatilag nem akadt védeni valója.

Csak amikor már a játékvezető lefújta a mérkőzést, a közönség hazament, s a játékosok is a forróvízes medencében gyógyíttatták sérüléseiket, akkor fedezték fel a pályamunkások, hogy mi történhetett.

A pápaiak térfele ugyanis nem ürült ki a meccs végeztével sem.

Okos, taktikus helyezkedéssel, területvédelemre berendezkedve állt a tizenhatos előtt négy védő. Nem zavarta őket az egyre élesebb hideg, nem zavarta őket a szünni nem akaró hóesés. Persze ez nem is csoda; hiszen, értették meg a pályamunkások, ezek a kitartó hátvédek egytől-egyig hóból gyúrt figurák voltak. A második féldő kezdete után Szűcs Lajos kapus, s valószínűleg az öt segítő Farkas Attila, kihasználva a rossz időjárási viszonyokat, s mondjuk ki, a játékvezető figyelmetlenségét, négy életnagyságú, s a pápai hátvédsorhoz a megettévesztésig ha-

sonlatos hófutballistát gyúrt. Tököliék pedig, miután az őket fedező hátvédek száma a szó szoros értelmében megkettőződött, sokkal nehezebben tudtak labdához jutni-, elkedvetlenedtek, és felhagytak a támadásokkal.

Tekintve, hogy a trükkre ugyan napfény derült, ám a szabálykönyv egy ilyen esetre semmiféle rendelkezést nem tartalmazott, az ellenőrök és a szövetség is szemet hunyt az eset felett. Sőt a paksiak se tettek panaszt sem a hóhátvédek, sem az elmaradt gólok, helyzetek miatt. A szívélyes, jó viszonyt megtartva mindössze egyetlen, kissé rejtélyes levélváltás történt a két klubvezetés között, s a paksiak abban se a csalást emlegették, hanem egy híres, és futballkörökben kedvelt mondatot idéztek: „Senki sem különálló sziget; minden ember a kontinens része, a szárazföld egy darabja; ezért hát sose kérdezd, kiért szól a síp-szó: érted szól.”

Élet és Irodalom, 2011. december 2.

Bárdos László

AZ ÉBREDÉS RÍTUSA

A körmöket tenyérbe vájva
 – mint amikor másik fájdalomra figyelne –
 felküzd magát a magasba. Immár hozzászokott,
 hogy ilyenkor sejtse meg: amiben evickél vagy megmerül,
 az *álm*; most épp a különösmód
 tar, nyújtott koponya (nemes fáraófej),
 aki történetesen az anyja,
 és nagyban fejteget, magyarul. Szózata,
 ha idegenül cseng is egy emlék
 szájából, törvényerejű
 valódiságot szab ki a hallgatóra;
 ám közben vibrálni kezd, meginog,
 kétség fér hozzá, ő pedig már
 nem tűri tovább: próbára kell tennie.
 Tehát ez enyhe döféssel előidézi,
 hogy önnön talpa megemelkedjék, s az egész test
 a levegőben vízszintesbe dőljön,
 és ilyképp, szó szerint, szabályosan
 lebegjen egy kurta percig, ébredésért
 manőverezve. És a vége
 megint csak ugyanaz:
 a légkör lefelé gomolygó nehezeke,
 az ágy hozzátvetőleges vízszintese,
 amint eldob, kihány,
 amint fel- és leszögez.

Vigilia, 2011/11.